

สํวขะสขภพจัหวัดตรัง ครั้จที่ 1 พ.ศ.2557

ร่างเอกสารหลัก 2.2 สขภวะคนตรังยั้งยั้ง ด้วการดูแลทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั้

1. ค่านึยาม

1.1 สขภวะหรือสขภพ ตามพระราชาบัญญัติสขภพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 หมายถึง ภวะของ มนุษย์ที่สมบูรณั้ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันอย่งเป็นองคร้วมอย่งสมดุล

1.2 ยั้งยั้ง หมายถึง อย่งนาน ยั้งยง เกิดจากการพัฒนาที่เป็นบูรณาการ คือ ทำให้เกิดเป็นองคร้วม หมายความว่า องคร้วประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้งมาประสานกันครบองคร้ว และมีลักษณะอีกอย่งหนึ่ง คือ มีดุลยภาพ โดยหัวใจของการพัฒนาที่ทำให้เกิดความยั้งยั้งนั้นประกอบด้วคำศัพท์ที่นำมาจับคู่กัน 2 คู่ คือ การพัฒนากับสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจกับนิเวศวิทยาโดยเห็นว่าควรให้ความเจริญทางเศรษฐกิจอย่ง ภายใต้งื่อนไขของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม หมายความว่า ต้งให้การพัฒนาหรือความเติบโตทาง เศรษฐกิจนั้นอย่งในภวะที่สิ่งแวดล้อมรองรับไหวด้วหรือว่าเจริญไปโดยไม่รั้งแกธรรมชาติ (ป.อ. ปยุตโต, 2544)

1.3 สขภวะคนตรังยั้งยั้งด้วการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั้ หมายถึง การพัฒนานโยบาย สาธารณะและความร่วมมือในการกระทำให้คนตรังมีสขภวะครบทั้ง 4 ด้าน โดยการฟื้นฟู ดูแล ปกป้อง รักษา พัฒนา ในด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั้ เพื่อให้เกิดดุลยภาพตามแนวคิการพัฒนา ที่ยั้งยั้ง

2. ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั้

จัหวัดตรัง ต้งอย่งบริเวณชายฝั้ทะเลอันดามันของประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ประมาณ 4,941.439 ตารางกิโลเมตรหรือ 3,088,399.375 ไร่ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอร่งสง จัหวัดนครศรีธรรมราชและอำเภอลองท่อม จัหวัดกระบี่ ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอร่งหว้า จัหวัดสตูล และทะเลอันดามัน ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอลองท่อม จัหวัดพัทลุง และทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอลองท่อม เกาะลันตา จัหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

พื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังมีลักษณะเป็นแบบจมตัว (Submerge Shoreline) ชายฝั่งมีลักษณะแคบ มีความลาดเอียงค่อนข้างชัน มีเกาะบริเวณใกล้ฝั่งทะเลและในทะเล จำนวน 39 เกาะ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 66.339 ตารางกิโลเมตรหรือ 41,499.06 ไร่ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2549) มีแม่น้ำสำคัญ 2 สายที่ไหลลงสู่ทะเล คือแม่น้ำตรังซึ่งมีต้นน้ำที่เขาวังหีบเทือกเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราชและแม่น้ำปะเหลียนซึ่งมีต้นน้ำที่เทือกเขาบรรทัด ในเขตอำเภอปะเหลียนจังหวัดตรัง ความยาวตลอดแนวชายฝั่งประมาณ 191.3 กิโลเมตร จำแนกเป็น อำเภอสิเกา 54.4 กิโลเมตร อำเภอกันตัง 72.2 กิโลเมตร อำเภอย่านตาขาว 2.4 กิโลเมตร อำเภอหาดสำราญ 35.0 กิโลเมตรและอำเภอปะเหลียน 27.3 กิโลเมตร

สภาพภูมิอากาศ (Climate)

สภาพภูมิอากาศในจังหวัดตรัง จัดอยู่ในกลุ่มมรสุมเขตร้อน (Tropical Monsoon Climate) ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยของภูมิอากาศแบบเขตร้อน (Tropical Climate) โดยจะมีฝนตกมากและอุณหภูมิสูงทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยของเดือนที่หนาวที่สุด สูงกว่า 18 องศาเซนเซียส แต่ลักษณะเฉพาะของภูมิอากาศในกลุ่มมรสุมเขตร้อนคือจะมีอย่างน้อย 3 เดือน ที่ปริมาณน้ำฝน 62 มิลลิเมตร ลมมรสุมที่สำคัญ ซึ่งมีซึ่งมีอิทธิพลต่อสภาพภูมิอากาศในจังหวัดตรัง มี 2 ชนิด เช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2551) ได้แก่

ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดปกคลุมประเทศไทยระหว่าง กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยมีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้ และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตร มรสุมนี้จะนำมวลความชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้มีเมฆมาก และฝนตกชุกทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเล และเทือกเขา ด้านรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากหมดอิทธิพล ของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แล้ว ประมาณ กลางเดือนตุลาคม จะมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดปกคลุมประเทศไทย จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูง ในซีกโลกเหนือแถบประเทศมองโกเลีย และจีนจึงพัดเอามวลอากาศเย็นและแห้ง จากแหล่งกำเนิดเข้าปกคลุมประเทศไทย ทำให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็น และแห้งแล้งทั่วไป โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคใต้จะมีฝนตกชุก โดยเฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออก เนื่องจากมรสุมนี้นำความชุ่มชื้น จากอ่าวไทยเข้ามาปกคลุม อยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคมของทุกปี

ป่าชายเลนและปะการังทะเลตรัง

ป่าชายเลน

พื้นที่	เนื้อที่โดยประมาณ (ไร่)	สถานภาพปริมาณ (%)ของสภาพป่าชายเลน		หน่วยงานที่รับผิดชอบ
อำเภอสิเกา	16,087	100	ดี	ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 3 ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2551
อำเภอกันตัง	26,845	100	ดี	
อำเภอย่านตาขาว	15,000	100	ดี	
อำเภอหาดสำราญ	19,120	100	ดี	
อำเภอปะเหลียน	32,644	100	ดี	

ปะการัง

สถานที่	เนื้อที่โดยประมาณ (ไร่)	สถานภาพปริมาณ (%)ของแนวปะการัง			หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		ดี	ปานกลาง	เสื่อมโทรม	
เกาะเชือก	28.25	33.3	66.7	0	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
เกาะมุกด์	296.19	3.1	46.9	50.1	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
เกาะกระดาน	480.19	95.0	2.5	2.5	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
เกาะแหวน	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

เกาะตะลิ่ง	1486.13	0	0	0	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
เกาะเหลาเหลียง (เหนือ)	76.63	16.7	66.7	16.7	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา
เกาะเหลาเหลียง (ใต้)	67.06	0	33.3	66.7	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา
เกาะบุเหลาบีต	70.63	100	0	0	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา
เกาะหินแบวะ	3.50	100	0	0	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา
เกาะจังกาบ	5.31	0	100	0	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา
เกาะเกตรา	261.31	0	65.0	35.0	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา
เกาะตาโบ	18.89	25.0	75.0	0	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตรา

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2551

สภาพภาพของทรัพยากรป่าชายเลนทุกพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ซึ่งที่ผ่านมาชาวประมงที่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการในรูปแบบการจัดการป่าชายเลนชุมชนโดยมีการกำหนดกฎ กติกา การอนุรักษ์ควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน สำหรับแนวปะการังพบว่าอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมในบางพื้นที่ ซึ่งเกิดจากกฏรบกวนและถูกทำลายจากการท่องเที่ยวทางทะเลทั้งโดยความตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจรวมทั้งสภาพภูมิอากาศที่ร้อนจัดจนส่งผลให้ระดับความร้อนของน้ำทะเลร้อนเกินจนทำให้ปะการังเกิดปรากฏการณ์ฟอกขาวในปี พ.ศ.2555

พะยูน โลมา เต่าทะเล

พะยูนเป็นสัตว์สัญลักษณ์ของจังหวัดตรัง ปรากฏเป็นสิ่งปลูกสร้าง ตามแนวไฟส่องสว่างทางสาธารณะ ใช้เป็นสัญลักษณ์การกีฬาเช่น พะยูนเกมส์ ทั้งเป็นจังหวัดที่ประชาชนตื่นตัวกับการอนุรักษ์พะยูน การพบซากพะยูนซึ่งเสียชีวิตในแต่ละตัว เป็นเรื่องที่หลากหลายให้ความสนใจ

พะยูนมีบรรพบุรุษเดียวกับช้างที่วิวัฒนาการไปอยู่ในทะเล กินหญ้าทะเลและสาหร่ายเป็นอาหาร ต้องขึ้นหายใจที่ผิวน้ำทุก 2-3 นาทีแม้ว่าบางครั้งจะสามารถดำน้ำได้นานเกือบ 10 นาที อาศัยอยู่เฉพาะในทะเลเขตร้อนและเขตกึ่งร้อน มีอายุประมาณ 70 ปีความยาวมากที่สุดประมาณ 3 เมตรและมีน้ำหนัก

ประมาณ 300 กิโลกรัมสืบพันธุ์ได้เมื่ออายุ 9-10 ปี ตั้งท้องนาน 13-14 เดือนตกลูกครั้งละตัวเดียวและจะทิ้งระยะการให้ลูกแต่ละตัวห่างกันประมาณ 3-7 ปีพะยูนเลี้ยงลูกอ่อนนาน 18 เดือนลูกแรกเกิดสามารถกินหญ้าทะเลได้แต่ยังต้องอาศัยอาหารหลักคือน้ำนมจากแม่พะยูนหากแม่พะยูนตายหรือพลัดหลงกับลูกในขณะที่ลูกพะยูนยังเล็กมากลูกพะยูนจะไม่สามารถมีชีวิตรอดอยู่ในธรรมชาติได้เลย

พะยูนไทยอยู่ในวงศ์ *Dugong dugon* ซึ่งสูญพันธุ์ไปแล้วหนึ่งสายพันธุ์ จึงเป็นสายพันธุ์เดียวในวงศ์นี้ที่ยังเหลืออยู่ มนุษย์ไม่สามารถเพาะพันธุ์พะยูนได้ การเลี้ยงพะยูนโดยการจับจากธรรมชาติไปเลี้ยงมีต้นทุนสูงและประสบความสำเร็จเพียง 3 ประเทศ ดังนั้นการอนุรักษ์พะยูนจึงมีวิธีการเดียวคือ การคุ้มครองพื้นที่ธรรมชาติให้อยู่ในภาวะสมดุลและให้มีการเพิ่มจำนวนขึ้นตามธรรมชาติ

ทะเลตรัง เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูนฝูงใหญ่ที่สุดของประเทศไทย พะยูนร้อยละ 70 จากจำนวนประมาณ 200 ตัวของประเทศไทยอยู่ที่ทะเลตรัง การบินสำรวจเมื่อปี 2552 พบพะยูนในวันเดียว 129 ตัว จึงคาดว่าจะมีพะยูนในทะเลตรัง 150 ตัว ปี 2556 ลดลงเหลือประมาณ 110-120 ตัว และปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็น 120-135 ตัว

พะยูนพบในทุกจังหวัดฝั่งทะเลอันดามัน ประมาณว่ามีรวมกัน 160-170 ตัว ในทะเลฝั่งอ่าวไทยพบเป็นฝูงเล็ก 3-6 ตัว กระจายตัวในสุราษฎร์ธานี ตรัง จันทบุรี เป็นต้น

เฉพาะทะเลตรังในปี 2555 ถึงต้นปี 2556 อัตราการตายของพะยูนเพิ่มขึ้นมากจากที่เคยลดลงเหลือปีละ 3-4 ตัว เพิ่มขึ้นปี 2555 จำนวน 11 ตัว ต้นปี 2556 พบซากแล้ว 5 ตัว โลม่า 7 ตัว ในช่วงฤดูร้อนของปี 2556 ต่อเนื่องถึงปี 2557 พบซากพะยูน 3 ตัว โลม่า 7 ตัว สาเหตุการตายของพะยูนส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมของคน โดยเฉพาะการติดเครื่องมือประมง เช่น อวนปลากะเบน เครื่องมืออวนที่วางทิ้งไว้ในแนวหญ้าทะเล ส่วนเต่าพบการติดเบ็ดราว

การศึกษาทางวิชาการพบว่า อัตราการทดแทนของพะยูนอยู่ที่ร้อยละ 5 ต่อปี หากพะยูนตายปีละ 5 ตัว สถานภาพพะยูนจะคงที่ หากตายน้อยกว่านั้นจะเพิ่มขึ้น และอัตราการตายที่เป็นอยู่ในปี 2555 และ 2556 จะทำให้พะยูนสูญพันธุ์จากทะเลไทยในเวลาไม่เกิน 20 ปี

โลมาประมาณว่า มีอยู่ในทะเลตรัง 120 ตัว 4 ชนิดคือ โลมาหลังโหนก โลมาอิระวดี โลมาปากขวด และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ การเสียชีวิตของโลมาเกิดทั้งจากการป่วย ติดเชื้อ และกิจกรรมของคน มีการล่าโลมาหลังโหนกไปขายสวนน้ำและมีการจับกุมได้เมื่อปี 2554 ทั้งมีข่าวว่ามีการล่าแต่จับกุมไม่ได้อยู่เสมอ การล่าโลมานอกจากเป็นอันตรายต่อตัวที่จับได้แล้ว วิธีการล่าจะมีผลต่อการทำร้ายโลมาตัวอื่นๆ ด้วย ดังนั้นในช่วงไหนที่พบซากโลมา มากผิดปกติ อาจเกี่ยวกับกิจกรรมการล่าดังกล่าวได้

เต่าทะเล ทะเลตรังพบเต่ากระ เต่าหญ้า และเต่าตนุ ไม่มีการนับจำนวนที่แน่นอน แต่ชาวประมงพื้นบ้านเชื่อว่า มีมากกว่าพันตัว เพราะพบเห็นได้ทั่วไปในทะเลตรัง

หญ้าทะเล

หญ้าทะเลเป็นพืชดอกเช่นเดียวกับหญ้าบกมีรากต้นใบดอกและผลหญ้าทะเลสามารถขยายพันธุ์ได้ทั้งเหง้าใต้ดิน (rhizome) และเมล็ดหญ้าทะเลแพร่กระจายตามชายฝั่งทะเลในเขตร้อนและเขตอบอุ่นในประเทศไทยพบ 12 ชนิดทะเลตรัง-สตูล-กระบี่พบหญ้าทะเล 11 ชนิดยกเว้นหญ้าตะกานน้ำเค็มซึ่งพบเฉพาะฝั่งอ่าวไทยโดยพบในนาุ้งและนาเกลือเท่านั้น

ทะเลตรังมีหญ้าทะเลรวมกันกว่า 21,000 ไร่ แปลงใหญ่อยู่ที่เกาะลิบง และในเขตเลเส้าบ้าน บริเวณเกาะมุก หาดหยงหล้า บ้านน้ำราบ ควนดั่งกู

หญ้าทะเลเป็นอาหารหลักของพะยูน เป็นที่อยู่อาศัยสำคัญของเต่าทะเล และเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน รวมทั้งการช่วยเกาะยึดหน้าดินใต้ท้องทะเล การอนุรักษ์พะยูนจึงต้องคุ้มครองและฟื้นฟูหญ้าทะเล ซึ่งจะช่วยให้พื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ส่งผลต่อการประมงที่ยั่งยืนของชุมชน

ปัญหาสำคัญของหญ้าทะเลคือ การทำประมงด้วยเครื่องมือประมงที่ลากหรือรื้อหน้าดิน เช่น อวนรุน อวนลาก ซึ่งปัจจุบันลดจำนวนลง แต่มีความพยายามที่จะลักลอบทำอยู่เสมอ ปัญหาตะกอนดินจากกิจกรรมบนฝั่ง รวมทั้งจากใบจักรเรือชนะน้ำตื้น ทับถมหญ้าทะเล

ปัจจุบัน ชุมชนชายฝั่ง ร่วมกับนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พัฒนาองค์ความรู้ในการเพาะ และปลูกหญ้าทะเล เป็นผลสำเร็จในหลายพื้นที่ ซึ่งช่วยฟื้นฟูพื้นที่หญ้าที่เสื่อมโทรม รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่หญ้าแหล่งใหม่ โดยเฉพาะการสร้างพลังรักษาทะเล ในแบบ คนปลูกหญ้า หญ้าปลูกคน

การอนุรักษ์พะยูน และโลมา การคุ้มครองพื้นที่หญ้าทะเล ระบบนิเวศน์ทะเลและชายฝั่ง จะส่งผลโดยตรงต่อความสมบูรณ์ของสัตว์น้ำที่เป็นแหล่งอาหารและรายได้ของชุมชนชายฝั่ง เศรษฐกิจการท่องเที่ยว และมีผลต่อความมั่นคงทางอาหาร รายได้ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยโดยรวม

กฎหมายและประกาศด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัดตรัง

อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล โดยประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติวันที่ 14 ตุลาคม 2524 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 36 ของประเทศไทย มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอสิเกา และอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ประกอบด้วยป่าชายเลน ป่าชายหาด หญ้าทะเล เกาะ มีความยาวชายหาดไปตามผืนดินกว่า 20 กิโลเมตร เนื้อที่ประมาณ 144,292.35 ไร่ หรือ 230.87 ตารางกิโลเมตร เกาะที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ประกอบด้วย เกาะมุกเกาะกระดาน เกาะแหวน เกาะเชือก เกาะเมง เกาะปลิง และเกาะเจ้าไหม

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เมื่อวันที่ 27 มี.ค.2522 มีเนื้อที่ 279,687 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บนฝั่งของเกาะลิบง และระบบนิเวศชายฝั่งทะเลโดยเฉพาะป่าชายเลนและ

แหล่งหญ้าทะเลขนาดเนื้อที่ 12,500 ไร่ ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของพะยูนฝูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกตราประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติวันที่ 31 ธันวาคม 2527 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 49 ของประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่ เกาะเกตรา เกาะเขาใหญ่ และหมู่เกาะใกล้เคียงในพื้นที่ตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ตำบลตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า ตำบลแหลมสน และตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล พื้นที่ 494.38 ตารางกิโลเมตรรวมเกาะ 22 เกาะ

พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง- ปากน้ำตรัง หรือ Ramsar Siteซึ่งประกาศเป็นลำดับที่ 1,182 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2545 มีพื้นที่ประมาณ 515,745 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสิเกา และอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีเขตครอบคลุมพื้นที่ป่า ภูเขา ทุ่งหญ้า โดยมีพื้นที่ติดต่อกับตำบลใกล้เคียง เช่น ตำบลนาเกลือ ตำบลหาดสำราญ อำเภอสิเกา อำเภอปะเหลียน อำเภอกันตัง เป็น 1 ใน 13 พื้นที่ชุ่มน้ำขอบประเทศไทยที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ

คน เศรษฐกิจ และสุขภาพคนตรัง อันเกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตรังเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูงทั้งระบบนิเวศป่าชายเลน แนวปะการัง และแหล่งหญ้าทะเล ที่อุดมสมบูรณ์จึงเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนนานาชนิดและเป็นแหล่งรายได้ของคนที่อาศัยบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลมาช้านาน จากรายงานการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2551 พบว่าพื้นที่ชายฝั่งทะเลตรัง มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 8,000 ครัวเรือน ชุมชนส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณใกล้เคียงแนวชายฝั่ง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีรายได้จากการทำประมงและจากการเพาะเลี้ยงชายฝั่งของชุมชนเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 106,748 บาท/ปี หรือประมาณ 353 ล้านบาท/ปี จากการสำรวจพบเรือประมงที่จับสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง มีประมาณ 2,955 ลำ และทำการประมงโดยหาปลาบริเวณแนวชายฝั่งในแหล่งหญ้าทะเล คิดเป็นร้อยละ 20 ของเรือประมงทั้งหมด

อรพรรณ และคณะ (2555) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของระบบนิเวศหญ้าทะเลในพื้นที่ ทะเลตรัง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างกลไกทางการเงินเพื่อการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน พบว่ารายได้รวมจากการทำประมงบริเวณแนวหญ้าทะเล เท่ากับ 66,535 บาท/ราย/ปี รายได้จาก การจับปลาในแนวปะการัง จำนวน 75,492 บาท/ราย/ปี รายได้จากการทำประมงในพื้นที่ป่าชายเลน 87,896 บาท/ราย/ปี และรายได้จากการทำประมงในทะเลเปิด 409,419 บาท/ราย/ปี คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้นเท่ากับ 42,131,123 บาท/ปี

นอกจากการทำประมงโดยใช้เรือและเครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำแล้ว ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึง ธันวาคม รายได้จากกการทำประมงจะเหลือประมาณครึ่งหนึ่งของรายได้ในช่วงฤดูมรสุม ชาวบ้านในหลาย

พื้นที่ยังมีรายได้จากการหากุ้ง และหอยชักตีน โดยการเดินเก็บหอยและใช้ฉมวกแทงกุ้งในแนวหญ้าทะเล เพื่อใช้เป็นอาหารและจำหน่าย ส่วนรายได้จากการทำประมงนอกจากการขายสัตว์น้ำที่จับได้แล้ว ยังมีรายได้เสริมจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงเช่นการเย็บแห การต้มและแกะเนื้อปู เป็นต้น

การท่องเที่ยวทางทะเล เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักของจังหวัดตรัง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระบุว่า การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังมีการเติบโตที่ดีมาตลอด 5 ปี ต่อเนื่องกัน โดยในปี 2556 การท่องเที่ยวตรังขยายตัวร้อยละ 29.99 โดยมีชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.83 รวมเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวภายในจังหวัดตรังในปี 2556 จำนวน 3,216 ล้านบาท

ในส่วนของชุมชนชายฝั่งในหลายพื้นที่การท่องเที่ยวกำลังพัฒนาเป็นรายได้หลักทดแทนการประมง โดยมีการรวมกลุ่มของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหลายพื้นที่และหลากหลายรูปแบบ เช่น การดูพะยูนในแนวหญ้าทะเล การดำน้ำดูปะการัง และการศึกษาดูงานควบคู่กับการทำกิจกรรมปลูกหญ้าทะเล และป่าชายเลน ซึ่งเริ่มมีแนวโน้มนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในอนาคตหากมีระบบบริหารจัดการที่เหมาะสม โดยการท่องเที่ยวทางทะเล เป็นการท่องเที่ยวหลักของจังหวัดตรังส่งผลต่อธุรกิจต่อเนื่องอีกจำนวนมากทั้งในเมืองและชุมชน ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวทางทะเลต้องตั้งอยู่บนฐานระบบนิเวศที่สมดุล

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นแหล่งอาหาร รายได้ทั้งจากการประมงและการท่องเที่ยว ของคนตรัง เป็นสวัสดิการทางสังคมสำหรับเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ที่สามารถเก็บหาอาหาร จับสัตว์น้ำสร้างรายได้ หากได้รับการดูแลรักษา และมีระบบบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม จะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ยั่งยืนของคนตรัง

ชุมชนชายฝั่งกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง

ชื่อโครงการ	การดำเนินการอนุรักษ์	พื้นที่	ระยะเวลา
การจัดทำพื้นที่แนวเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อนสี่หมู่บ้าน (เขตเล เสาบ้าน) จ.ตรัง	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขตอนุรักษ์ โดยชุมชนควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย โดยควบคุมเครื่องมือการประมงที่ผิดกฎหมายและกำหนดชนิดเครื่องมือประมงบางประเภทไม่ให้จับสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น ลอบปูต้องมีขนาดตาอวน ๒ นิ้วห้ามดำหอยด้วยเครื่องมือ ห้ามทำการประมงบางเวลา ตามฤดู	27,500 ไร่ 4 หมู่บ้าน ได้แก่บ้านเกาะมุกด์ บ้านควนตุงกู บ้านน้ำราบ และบ้านฉางหลวง	2549-ปัจจุบัน

ชื่อโครงการ	การดำเนินการอนุรักษ์	พื้นที่	ระยะเวลา
	วางไข่ ตลอดจนการมีกิจกรรมปลูกเสริมป่าเลน ป่าชายหาด หญ้าทะเล และวางบ้านปลา ธนาคารปู หมึก เพาะหญ้าทะเล หอยชักตีน เป็นต้น		
<p>ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหินว่าด้วย การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2553</p>	<p>1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขตอนุรักษ์ โดยชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>ภายในเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง บุคคลสามารถทำการประมงด้วยเครื่องมือการประมงที่ไม่ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๔๐ และห้ามใช้เครื่องมือการประมงบางชนิดทำการประมงในเขตอนุรักษ์เช่น เบ็ดราไว ลอบหรือไซปุม้าที่มีตาอวนต่ำกว่า 1.7 นิ้ว การดำน้ำเก็บหอยโดยใช้เครื่องมือหรือถังอากาศอวนถ่วงหรืออวนจมปลากระเบน อวนล้อมหินหรือล้อมปะการัง เป็นต้น</p>	<p>หมู่บ้าน บ้านปากคลอง บ้านพรุจูด บ้านไต่ะบัน บ้านหัวหิน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา</p>	<p>2553 – ปัจจุบัน</p>
<p>ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบงว่าด้วยการอนุรักษ์พะยูน พ.ศ.2554</p>	<p>การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขตอนุรักษ์ โดยชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>โดยแบ่งเขตอนุรักษ์พะยูน เป็น 4 เขต เขตที่ ๑ เขตที่ ๒ เขตที่ ๓ และเขตที่ ๔ และมีกฎการใช้ประโยชน์ที่เป็นกฎร่วมใช้บังคับทั้ง ๕ เขต และกฎที่ใช้บังคับเฉพาะเขตตามวิถีวัฒนธรรมและนิเวศน์พื้นที่เพื่อคุ้มครองพะยูน พื้นที่หญ้าทะเล และสัตว์น้ำวัยอ่อน</p>	<p>11 หมู่บ้าน 4 เขต (บ้านโคกสะท่อน บ้านเกาะมุกด์ บ้านมดตะนอย บ้านบาตูปูเต๊ะ บ้านหลังเขา บ้านเจ้าไหม บ้านทรายแก้ว บ้านสุโงงบาตูปูน้ำราบ บ้านฉางกลาง และบ้านควนตุงกู) เขตที่ 1 เขตอนุรักษ์</p>	<p>2554 – ปัจจุบัน</p>

ชื่อโครงการ	การดำเนินการอนุรักษ์	พื้นที่	ระยะเวลา
		พระตำหนักมดตะนอย- บ้านเจ้าไหม เขตที่ 2 เขตอนุรักษ์ พระตำหนักเกะลิบง (บ้าน โคกสะท่อน บ้านบาต ปูเต๊ะ บ้านหลังเขา และบ้านทรายแก้ว) เขตที่ 3 เขตอนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งเกาะมุกด์ (บ้านเกาะมุกด์) เขตที่ 4 เขตอนุรักษ์ พระตำหนักทะเลสีบ้าน (บ้านน้ำราบ บ้านนาง กลาง บ้านควนตุงกู และบ้านเกาะมุกด์)	
เขตอนุรักษ์โลมา พะยูน อ.หาด สำราญและ อ.ปะ เหลียน	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขต อนุรักษ์ โดยชุมชนควบคู่กับการบังคับ ใช้กฎหมาย -ห้ามใช้เครื่องมือประมงที่ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๙๐ และเครื่องมือประมงที่ทำลาย พันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน รวมทั้งเครื่องมือ ประมงที่เป็นอันตรายต่อโลมา และ พะยูน	2 อำเภอ คือ ต. ตะเสะ อ.หาดสำราญ ต.เกาะสุกร อ.ปะ เหลียน	2543 – ปัจจุบัน
เขตอนุรักษ์พ่อแม่ พันธุ์หอยชักตีน และหญาทะเล บ้านเกาะมุกด์	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขต อนุรักษ์ โดยชุมชน -ห้ามจับหรือทำการประมงหอยชักตีน ภายในเขตอนุรักษ์พ่อแม่พันธุ์หอยชัก ตีน	เนื้อที่ 40 ไร่ บ้านเกาะ มุกด์	2556 - ปัจจุบัน

ชื่อโครงการ	การดำเนินการอนุรักษ์	พื้นที่	ระยะเวลา
เขตอนุรักษ์พ่อแม่พันธุ์หอยและหญ้าทะเลเกาะมุกด์	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขตอนุรักษ์ โดยชุมชน -ห้ามจับหรือทำการประมงหอยทุกชนิดภายในเขตอนุรักษ์พ่อแม่พันธุ์หอยบ้านเกาะมุกด์	เนื้อที่ 4 ไร่ บ้านเกาะมุกด์	2557 – ปัจจุบัน
เขตอนุรักษ์พ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำอ่าวบุญคง-พรุจูด ไม้ฝาด อําเภอลีเกา บริเวณหาดราชมงคล	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขตอนุรักษ์ โดยชุมชน -ห้ามจับสัตว์น้ำหรือทำการประมงทุกชนิดและทุกประเภทในเขตอนุรักษ์หญ้าทะเลและพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำอ่าวบุญคง	เนื้อที่ 300 ไร่ ชุมชนพรุจูด	2556 – ปัจจุบัน
เขตอนุรักษ์หญ้าทะเลและพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำอ่าวขาม	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขตอนุรักษ์ โดยชุมชน -ออกกฎ กติกา ห้ามทำการประมงทุกชนิด ทุกประเภท ในเขตอนุรักษ์พ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ	เนื้อที่ 295 ไร่ ต.ไม้ฝาด อ.ลีเกา จ.ตรัง	2556 – ปัจจุบัน
เขตอนุรักษ์หอยตะเกา พ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำและหญ้าทะเลบ้านปากเม็ง ต.ไม้ฝาด อ.ลีเกา จ.ตรัง	แบ่งเขตอนุรักษ์เป็นสามเขต เขตที่ ๑ ห้ามทำการประมงด้วยเครื่องมือบางชนิด เช่น เครื่องมืออวน ประกอบไม้กระทุ้งน้ำ เบ็ดราไว อวนปลากระเบนอวนชักหรืออวนทับตลิ่ง เขตที่ ๒ บริเวณชายหาดห้ามทำการประมงหอยตะเกา เขตที่ ๓ ห้ามทำการประมงทุกชนิดในเขตอนุรักษ์พ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ และหญ้าทะเล เครื่องมือคราดหน้าดินทุกชนิดประกอบเรือยนต์ เครื่องมืออวนทุกชนิดที่ใช้	เนื้อที่ 3,900 ไร่ ต.ไม้ฝาด อ.ลีเกา จ.ตรัง	2556 – ปัจจุบัน

ชื่อโครงการ	การดำเนินการอนุรักษ์	พื้นที่	ระยะเวลา
	ประกอบกับเครื่องเครื่องกำเนิดไฟฟ้า dahoy โดยให้เครื่องลม ลอบปู้ไม้ที่มี ขนาดตาวนต่ำกว่า ๒ นิ้ว		
เขตอนุรักษ์ปู้ไม้ เกาะสุกร บริเวณ แนวหน้าทะเล หน้าอ่าวเกาะสุกร ตำบลเกาะสุกร อ. ปะเหลียน จ.ตรัง พื้นที่ ๔,๕๐๐ ไร่	1.การกำหนดกฎ กติกาและแนวเขต อนุรักษ์ โดยชุมชน -เป็นพื้นที่ปล่อยพันธุ์ปู้ไม้และอนุบาล ตัวอ่อนห้ามทำประมงด้วยเครื่องมือ ประมงลอบปู้ไม้	เนื้อที่ 4,500 ไร่ 4 หมู่บ้าน ต.เกาะสุกร (บ้านทุ่งรวงทอง บ้าน หาดทรายทอง บ้าน เสียมไหม และบ้าน)	2555 – ปัจจุบัน

กลไกและความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

1. คณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จังหวัดตรังและอำเภอ
จังหวัดตรัง โดยผู้ว่าราชการจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีลักษณะเป็นกลไกถาวรในการบริหาร
จัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ
ชายฝั่งจังหวัดตรัง คณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอำเภอสิเกา อำเภอกันตัง
อำเภอหาดสำราญ อำเภอปะเหลียน

คณะกรรมการจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้อำนวยการทรัพยากร ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัดตรัง เป็นกรรมการเลขานุการ คณะกรรมการอำเภอมีนายอำเภอเป็นประธาน ประมง
อำเภอเป็นกรรมการเลขานุการ กรรมการประกอบด้วย ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคธุรกิจเอกชน ภาคการ
ท่องเที่ยว องค์กรชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนชายฝั่ง องค์กรพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ

คณะกรรมการจังหวัดและอำเภอ ทำงานเข้มข้นหรือเบาบางขึ้นอยู่กับสถานการณ์และการให้
ความสำคัญของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ แต่โดยทั่วไปเป็นกลไกสร้างความเห็นพ้องต้องกัน
สร้างความร่วมมือในเรื่องที่เกี่ยวกับทะเลและชายฝั่งที่เป็นต้นแบบในการพัฒนาคณะกรรมการจังหวัดใน
ร่าง พ.ร.บ.ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณา
ของรัฐสภา

2. เครือข่ายความร่วมมือรักษาทะเล

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง มีการทำงานและพัฒนาระบบความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งรวมถึงการประมงที่ยั่งยืน อันเป็นประสบการณ์ร่วมของชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาควิชาการ และภาคธุรกิจ จนมีข้อสรุปว่าความสำเร็จ ต้องเป็นการบริหารจัดการร่วม บนฐานของระบบนิเวศน์ เพราะต่างมีข้อแข็งข้ออ่อนที่แตกต่าง เมื่อได้ส่งวนจุดต่าง แสวงจุดร่วม ให้ทุกฝ่ายที่ใช้ประโยชน์มาอยู่ข้างการรักษาทะเล นำพลังบวกมารวมกัน เป็นพลังรักษาทะเล

การบริหารจัดการร่วมนี้ชุมชนเป็นหลักที่สำคัญ เพราะเป็นผู้ใช้ประโยชน์ และอยู่ใกล้ขีดทรัพยากร ได้รับผลกระทบโดยตรง หากมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทะเลและชายฝั่งอย่างทำลาย รวมทั้งมีความต่อเนื่องอยู่กับทะเลและชายฝั่งนับแต่บรรพบุรุษสืบไปถึงลูกหลาน

เครือข่ายความร่วมมือรักษาทะเล เช่น เครือข่ายคนรักษาทะเล ซึ่งเป็นเครือข่ายร่วมของนักวิชาการ ราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ ภาคการท่องเที่ยว ชมรมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นเครือข่ายของชุมชนชายฝั่ง ชาวประมงพื้นบ้านใน ๕ อำเภอ ชายฝั่งทะเล ตรัง

องค์กรพัฒนาเอกชน อาทิเช่น มูลนิธิหยาดฝน มูลนิธิอินดามัน มูลนิธิรักษ์ไทย เป็นต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยจังหวัดตรัง มีบทบาทสนับสนุนการวิจัยท้องถิ่นของชุมชนชายฝั่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นมหาวิทยาลัยที่มีงานวิชาการและกิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมด้านทะเลและชายฝั่งหลายประการ เช่น งานวิจัยปูม้า หูย่าทะเล เชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมธนาคารปูม้า การเพาะหูก่าทะเลชุมชนหรือการสนับสนุนสถานที่ วิทยากร ในการจัดกิจกรรมวันทะเลโลก เป็นต้น

DUGONG MOU ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีบันทึกความร่วมมือว่าด้วยการอนุรักษ์พะยูน หรือ Dugong Mou สำนักงานโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNEP โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นองค์กรหลักในการปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อคุ้มครองพะยูน ตามพันธกรณีในบันทึกความร่วมมือดังกล่าว

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานเลขาธิการ Dugong Mou เลือกลงจังหวัดตรังเป็นจังหวัดเริ่มต้นในการพัฒนาแผนปฏิบัติการอนุรักษ์พะยูน ตามบันทึกความร่วมมือข้างต้น เป็นแผนระยะ 10 ปี และมีกำหนดเสร็จระดับจังหวัดในเดือนกันยายน 2557

ภาคธุรกิจ รัฐวิสาหกิจ ที่สนับสนุนกิจกรรมชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น ธนาคารออมสิน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มูลนิธิ SCG และบริษัทในเครือ SCG เป็นต้น

สมัชชาสุขภาพจังหวัดตรังครั้งที่ 2 พ.ศ. 2557

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2557

มติ 2.2 สุขภาวะคนตรังยั่งยืน

ด้านการดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ได้พิจารณาเอกสารหลัก 2.2 สุขภาวะคนตรังยั่งยืนด้วยการดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

รับทราบว่า ในขณะนี้หน่วยงานทั้งภาคท้องถิ่นและภาครัฐมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว การสร้างท่าเรือ การสร้างเขื่อนป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง การจับกุมประมงโดยเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น เรืออวนลาก อวนรุน อวนประกอบไม้กระทุ้งน้ำ เบ็ดราว ไว อวนจมปลากะเบน หรือเครื่องมือประมงที่ทำลายล้างชนิดอื่น ๆ เป็นต้น และมีการยกวางแผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทำให้การพัฒนาชายฝั่งขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

กังวล ต่อสถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัดตรัง เช่น การตายของพะยูน โลมา เต่าทะเล ที่เกิดจากกิจกรรมของคน การปล่อยน้ำเสียจากโรงงาน บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำโดยเฉพาะกุ้ง ไข่ และการขนส่งทางทะเล การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการเกษตรและการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ทะเลในระดับอุตสาหกรรมส่งผลให้เกิดความเสียหายแหล่งหญ้าทะเลซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของพะยูน

หวัง ใ้ว่าเหตุการณ์เหล่านี้จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและระบบการผลิตของคนในหมู่ตรังเลอันเชื่อมโยงกับความมั่นคงทางอาหารของคนตรัง

ตระหนักว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งการคุ้มครองพะยูน โลมา หญ้าทะเล หรือพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยสามารถกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อให้เกิดสุขภาวะที่ยั่งยืนในการดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้น จำเป็นต้องใช้กระบวนการในการพัฒนาคนทั้ง 4 มิติ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

จึงมีมติดังต่อไปนี้

1.มาตรการด้านกฎหมาย

1.1. ขอให้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เร่งรัดจัดทำประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดตรัง เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งพะยูน โลมา และเต่าทะเล

1.2. ขอให้ ประมงจังหวัดตรัง คณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง เร่งรัดการออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อกำหนดเครื่องมือประมงที่เป็นอันตรายต่อ

พะยูน โลมา และเต่าทะเล ประกอบด้วย อวนปลากะเบน เบ็ดราไว เพิ่มเติมไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง การห้ามทำการประมงอวนรุนอวนลากในจังหวัดตรัง พ.ศ.2550

1.3.ขอให้ จังหวัดตรังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมายอย่างจริงจัง เช่น ธิบเรือ เครื่องมือประมง เป็นต้น รวมทั้งการควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งต่างๆ เช่น บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ โรงงานอุตสาหกรรม น้ำเสียจากการรับซื้อยางพารา น้ำมันเครื่องเรือ น้ำอัดแฉาขยะจากเรือขนส่ง เป็นต้น

2. มาตรการด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู และคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

2.1.ขอให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง เป็นองค์กรหลักในการประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและแผนปฏิบัติการอนุรักษ์ พะยูน โลมา เต่าทะเล หล้าทะเล ปะการัง ป่าชายเลน ในลักษณะที่เป็นแผนประจำปี มีความต่อเนื่อง โดยชุมชนมีส่วนร่วม และควรมีกิจกรรมประจำปี เช่น สัปดาห์รักพะยูน ในลักษณะเดียวกับ วันหมูย่าง วันขนมเค้ก หรือ วิวาห์ใต้สมุทร เป็นต้น ทั้งนี้อาจมีข้อกำหนดร่วมกันที่จะจัดให้มีงบประมาณอย่างน้อยร้อยละ 10 ของงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นประจำปีเพื่อการปฏิบัติการตามแผนข้างต้น

2.2. ขอให้ จังหวัดตรังและอำเภอที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก ในการจัดทำแผนงานระดับชุมชน ระดับตำบลในการดูแลรักษาทะเลและชายฝั่งควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีผู้นำท้องที่ นักวิชาการ และตัวแทนภาคประชาชนอย่างน้อยร้อยละ 1 ของประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม

2.3. ขอให้ จังหวัดตรังโดยความร่วมมือกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและภาคีเครือข่าย ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการอนุรักษ์พะยูน ระยะ 10 ปี โดยมุ่งเน้นการคุ้มครอง อนุรักษ์ฟื้นฟู การมีส่วนร่วมของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ตามข้อตกลงว่าด้วยการอนุรักษ์พะยูน โครงการสิ่งแวดล้อม สหประชาชาติ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี

2.4.ขอให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง หอการค้าจังหวัดตรัง สำนักงานประมงจังหวัดตรัง และศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๖ ร่วมกันอนุรักษ์ ฟื้นฟูปะการังเทียม ปติมากรรมทางทะเล เช่น ตู้รถไฟที่นำมาทิ้งในทะเลเพื่อประกอบการท่องเที่ยวทางทะเล เป็นต้น

2.5.มาตรการตรวจตราเฝ้าระวังและคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

2.5.1.ขอให้จังหวัดตรัง ประสานงานให้เกิดการสนธิกำลังระหว่างศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๖ ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลฝั่งอันดามัน และกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตรัง โดย

มีผู้ว่าราชการจังหวัดตรังและนายอำเภอท้องที่เป็นผู้อำนวยการตรวจตราเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายหรือทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายฝั่งทะเลเป็นองค์กรสนับสนุน รวมทั้งการประสานการทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชุมชน โดยมีสายด่วนแจ้งเหตุผู้กระทำผิดกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุมได้ทันที

2.5.2. ขอให้เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนและปฏิบัติการในการกำหนดเขตพื้นที่ใช้มาตรการคุ้มครองพะยูนและโลมา โดยมีกฎระเบียบที่กำหนดโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน มีการตรวจตราเฝ้าระวัง ป้องกันปราบปรามและแต่ละท้องถิ่นควรมีการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์ฟื้นฟูฐานทรัพยากร

3. มาตรการส่งเสริมชุมชนชายฝั่งและชมรมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรัง และภาคีความร่วมมือ

3.1. ขอให้ จังหวัดตรัง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดตรังและองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง และภาคเอกชน ส่งเสริมให้ชุมชนชายฝั่งและชมรมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรังมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและจัดระบบการใช้ประโยชน์ทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ อาชีพสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะพันธุ์หอยทะเลและพันธุ์สัตว์น้ำเป็นต้น โดยมีเป้าหมายด้านหนึ่งเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีพลังในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อีกด้านหนึ่งจะช่วยลดการใช้ประโยชน์หรือปรับเปลี่ยนวิธีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีระบบนิเวศสำคัญ เช่น แหล่งหญ้าทะเล ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของพะยูน สัตว์น้ำวัยอ่อนและสัตว์น้ำเศรษฐกิจสำคัญ

3.2. ขอให้จังหวัดตรังสนับสนุน การทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน ความร่วมมือของประชาคมภาคการท่องเที่ยว ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และส่วนราชการในการประสานความร่วมมือในการอนุรักษ์พะยูน และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

3.3 ขอให้จังหวัดตรังส่งเสริมให้สตรี เด็กและเยาวชนให้มีบทบาทในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติทะเลและชายฝั่ง

4. มาตรการส่งเสริมสนับสนุนการดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

4.1. ขอให้สำนักงานประมงจังหวัดตรัง จัดทำเอกสารแนะนำเกี่ยวกับชนิดพันธุ์และขนาดที่เหมาะสมของสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สามารถทำการประมงหรือมีความเหมาะสมในการอนุรักษ์พันธุ์เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน

4.2 ขอให้จังหวัดตรัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง เป็นเจ้าภาพหลัก โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคเอกชน จัดทำมาตรฐานในลักษณะเอกสารเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการประกอบการด้านการประมง ที่พักนักท่องเที่ยว การประกอบกิจการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องต่อการอนุรักษ์

ทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งมีการมอบสัญญาลักษณะหรือใบประกาศเกียรติคุณให้แก่องค์กรหรือบุคคลที่ดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าว

4.3.ขอให้จังหวัดตรัง โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตรัง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตรังและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องมีแผนงานส่งเสริมการตลาดค้าตรงระหว่างผู้บริโภคกับชาวประมงพื้นบ้าน โดยเฉพาะกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านที่ทำการประมงอย่างรับผิดชอบและดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง